XIV. évfolyam. Csáktornya, 1897. november 21-én 47. szám.

A lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény **Margitai József** szerkesztő nevére küldendő.

Kiadóhivatal: Fischel Fülöp könyvkereskedése, hol küldendők az előfizetési díjak, nyiltterek és hirdetések.

Hirdetések jutányosan számittatnak.

MURAKÖZ

magyar és horvát nyelven megjelenő társadalmi, ismeretterjesztő és szépirodalmi hetilap.

Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.

Előfizetési árak:
Egész évre . . . . . 4 frt.
Fél évre . . . . . 2 frt.
Negyed évre . . . . . 1 frt.
Egyes szám ára 10 kr.

Hirdetések elfogadtatnak: Budapesten: Goldberger A. V. és Eckstein B. hird. irod. Bécsben: Schalek H., Dukes M., Oppelik A., Daube G. L. és társánál és Herndl. Brünben: Stern M.

Nyilttér petitsorra 10 kr.

A »Csáktornyai Takarékpénztár«, »Muraközi Takarékpénztár«, a »Csáktornya Vidéki Takarékpénztár« sat. hivatalos közlönye.

Egyházi áthelyezések.

Méltó feltünést keltett és igaz örömet okozott vidékünkön több hazafiatlan káplánnak áthelyezése. A zágrábi érsek ur ugyanis abban az örvendetes meglepetésben részesitette Muraköz hazafias érdekeit szivén viselő közönséget, hogy a szelenczei, bottornyai és a szoboticzai káplánokat Horvátországba bellebbezte.

Az áthelyezettek viselt dolgai eléggé ismeretések. Elég legyen itt felemlitenünk azt, hogy a szelenczei káplán agyában fogamozott meg az a merész eszme, hogy egy hazafiatlan lapot ad ki, melynek czime »Bog i hrvati,« czélja a pánszláv kultura terjesztése s szerkesztője ő lett volna. Ugy látszik maguk a horvát tulzó testvérek sem biztak a káplány ur sikereiben, mert a horvát ellenzéki lapok nagyhangu ajánlatai daczára, csak mintegy 42 frt jött össze e lap támogatására. A muraközi hazafias lelkészeknek e halva született lap iránti correct magatartásáról bővebben nem is beszélek, mert erről már lapunk mult számában megemlékeztünk. Tomác káplány ur pedig Pitomacsán (Belovár-várm.) elmélkedhetik képviselőjelöltségéről és Muraközt-hóditó terveiről.

Áthelyezték továbbá a bottornyai káplánt, kinek izgatás miatt a kanizsai törvényszékkel gyült meg a baja; s végül a szoboticzai káplánt, aki a többi között azt a hires Szent-Istvánnapi prédikációt mondotta.

A felleg tehát részben elvonult Muraköz hazafias egéről! S a hazafias közönség csak hálával és hazafiui elismeréssel adózhatik a főtisztelendő kerületi esperes, egyházmegyei tanfelügyelő s más befolyással biró lelkész urak iránt, akik elősegitették Muraköz közönségének nyugalmát az által, hogy kellőleg informálták a zágrábi egyházmegyei vezető-férfiakat a nevezett káplány urak magaviselkedéséről. Ezzel ugy az egyháznak, mint a hazának valóban nemes és hasznos szolgálatot tettek! Mi a jog és igazság győzelmét s Isten ujját látjuk abban, hogy a nevezett káplány urak hazafiatlan szereplése ily hamar véget ért.

A még itt maradt s hazafiatlanul érzők és gondolkozók pedig meritsenek maguknak tanulságot az érsek ur elhatározásából! Hagyjanak békét a mi hazafias ügyeinknek, bajainknak, miképen mi sem bántjuk az ő vallási érdekeiket! A haza és az egyház érdekei mindig megférték egymás mellett, sőt egymás támogatására szorulnak. Mert régen megirták már azt, hogy egymással karöltve érhetik csak el legnemesebb és legideálisabb czéljaikat a hivők és a honpolgárok földi és égi érdekeinek előmozditásában.

De ezen áthelyezések által ne fejezze be az egyházi elöljáróság vidékünk iránti kötelességét, mert még elegen vannak, akiknek a mi légkörünk nem éltető elemük! Küldjön ide olyanokat lelkészeknek, kik papi hivatásuk mellett a hazának is megadják azt, a mit a haza érdeke megkiván! S akkor béke, egyetértés és szeretet lesz vidékünk minden rendü és rangu lakosa között.

Legyen a béke, egyetértés és szeretet előhirnöke a hazafiatlanoknak vidékünkről való ezen eltávolitása!

A vidéki hirlapirodalom.

A vidék- hirlapirók országos szövetségének mostani vezetősége, mondjuk szindikátusa, megmozgat minden követ, derekasan munkálkodik, dolgozik, közrejár, pártfogókat, adakozókat keres, hogy a vidéki hirlapirodalom tagjainak régi és régtől fogva védtelenül állott érdekeit derekasan megvédje.

A hirlapiró, legyen bár a vidéki hirlapirodalom munkása, a közjót, egyedül a közérdeket szolgálja. Nem mondjuk, hogy a hirlapiró hibáktól, elfogultságtól vagy tulzásoktól ment, de czélja, mely szándékában, czikkezésében, munkájában s hivatásában vezérli: a közjó megvédése, a közérdek elősegitése. És a hirlapiró ép azért, hogy szavának ereje legyen: nem kért el addig a maga számára semmit; és nemcsak hogy a maga érdekeit nem kereste, de teljesen szem elől hagyta, sőt legtöbbször érdeke ellen cselekedett. Különösen ráillik ez a vidéki sajtó munkásaira, kik működésükkel egyrészt uttörők, mert holt betükkel ők elevenitik s tartják ébren a hazafias szellemet, a »lokálpatriotizmust« és lokális érdekeket, másrészt mun-

TÁRCZA.

Hangok a távolból.

Tenger eszme czikkázva jár
Agyamban,
Képzet helyén uj kép támad
Untalan;

Keblem mélyén érzésvihar
Tombol, dúl,
Ereimben a vér lüktet
Ádázul.

Izzó láva egész lényem,
Mindenem;
S okát — benned lelem fel, óh! —
Szerelem . . .

Bearanyzod földi éltem
Tavaszát,
De megölöd lelkem édes
Nyugalmát.

Ám háborogj, zugj vészesen
Zivatar,
Csak az eszményt ne bántsd, mit e
Sziv takar . . .

Alpári Imre.

Jelenben a mult.

(Irta: Polgár Géza).

Emlékeim közt kutatok. Nem tudom, hogy mit, csak kutatok, kutatok és az oly igen jól, oly kimondhatatlanul jól esik, régi, kedves emlékek után sóvárgó lelkemnek. Nagy, nehéz karos székemet közelebb huzom az asztalomhoz, jóllehet nagy fáradsággal, mert az életbe fáradt összes tagjaim többé nem oly ruganyosak, nem oly hajlékonyak, mint . . . mint , . . mint voltak akkor, amikor ehhez az összezsugorodott ibolyacsokorhoz jutottam . . . Milyen régen volt, milyen nagyon régen volt ez?! Most már csak ez a kopottas aranyzsinor tartja együtt ezeket a kiszáradt szálakat, a melyek akkor üdék voltak és végükön az a néhány parányi virágocska oly édes kéjes illatot lehelt. Elszállt, elenyészett már az illata is régen, és most reszkető kezeim között széthullanak a szálai . , . .

De él még az emléke szivemben! Akkor nagyon, de nagyon mélyen tudtam érezni; akkor még nem tudtam, mi az a bánat; nem tudtam még, hogy hol tanyázik a bün, — nem ismertem az embereket. Tavasz volt, rügyeket fakasztó elbájoló tavasz, melynek édes lehelete rámosolygott a nagy mindenségre, dédelgette, cziczomázta az öreg földet és tarka illatos virágokat tüzdelt a keblére. Az örvendve éneklő madárkák torkából az ujjászületés édes melódiái csengtek, melyek uj reményeket, vidámságot hirdettek. Életkedvet lopott ez az emberek szivébe is. Az enyémbe nem, mert abban ott székelt az állandóan, fogva tartotta azt az ifjui hév, a lángoló szerelem, amely, miként az a csillagmiriád a tündöklő naptól, ugy kapta fényét, éltető sugarait Laurám szemeiből. De mit ért az epekedés, mit ért a ifjuság — okozta lángolás? Itt a vég. A kezeim között tartok mindent, amim ő tőle van. De ezt el nem rabolja senki, oda nem adom, bár reszketek a gyengeségtől, de de ahhoz, hogy ezt megőrizzem, óriásnak érezem magam! No ime, most egy szál megint leesett.

Óh de nehéz lehajolnom érte, . . . no . . . no . . . majd később! Ebből egy szálnak sem szabad hiányoznia! No, de elvégre is, hiszen most már mégsem oly nagy baj, öreg vagyok és ő szegény nincs már, a feleségem meg ugy sem tudná meg. Fájna neki, ha most megtudná, hogy mikor szive az enyém fölött dobogott, az enyém nem érte, hanem amazért vert.

Istenem, mily szép idők voltak azok. Ugy érzem még most is, mintha a vér erősebben lüktetne tehetetlen ereimben, amikor emlékeimet idézem; Laurám emlékeit.

Mily más volt minden akkor. Lelkében az enyémmel találkoztam, melynek égi varázsa ellenállhatatlan vonzódást idézett elő.

Minden szála annak az ibolyacsokornak másmás emléket élesztett fel bennem.

Mikor megláttam, amikor az első biztató tekintetét küldötte felém, óh, az égből jöttnek láttam,

kálkodásuk gyümölcsét sem anyagi javakkal most, munkálkodásuk idejében, sem kidöltük után, mikor már kifáradt az agy, a kéz, a szellem és a test, nem élvezik. Sőt magának a lapnak, melyet képviselnek, fenntartását lépésről-lépésre, pontról-pontra, napról-napra, számról-számra ugy kell keservesen kiküzdeniök a közönnyel szemben, az áldozatkészség hiánya ellen.

Pedig a magyar vidéki hirlapirodalom, mely kevésbé áll szolgálatában a közönség csunya hirszomjának, noha ismét hangsulyozzuk, azért hibáktól nem ment, nem áll téveszmék, vagy magánérdekek szolgálatában, nem kenyere a hazugság és nem eszköze a rágalmazás. A magyar vidéki sajtó élete feddhetetlen, s ép ezt a feddhetetlenséget jellemzi legjobban az, hogy tagjai a saját érdekeiket soha sem sürgették, noha ezáltal önmaguk ellen vètkeztek.

A mi mozgalom végre is most keletkezett, ez a társadalom belátásának köszönhető. Maga a társadalom csinálta ezt, ő támogatja legjobban a szövetkezést.

De ez helyesen van igy! A hol, a mely országban a sajtó erős. hatalmas és tisztelt: ott erős, hatalmas és igazságos a közvélemény. A társadalom tehát saját jól felfogott érdekeit védi meg akkor, mikor a sajtó munkásait: a nemzet, a haza e napszámosait, felkarolásával megtiszteli.

Örülünk, hogy a társadalom vezéremberei és ezek közt a hivatalos magyar államot képviselő kormány is belátják, hogy a sajtó jogosult igényeinek eddig jogosulatlan negligálásán segiteni kell és hogy hatalmukkal s a rendelkezésükre álló eszközökkel ők maguk is segiteni akarnak rajta. Ha az ige testté, az igéret tetté válik, ugy ez a vidéki hirlapirodalom napjának hajnalhasadását, a magyar sajtó megerősödését jelenti. De jelenti egyuttal a magyar társadalom életképességét is, melynek leghivebb tükrét a sajtó hasábjaiban találjuk meg.

A közigazgatási bizottság üléséből.

A megyei közigazgatási bizottság november havi ülését dr. Jankovich László gróf őméltóságának elnöklete alatt f. hó 9-én tartotta.

Az alispáni havi jelentés felolvastatván, tudomásul vétetett.

A pénzügyminiszterium rendelete folytán a közigazgatási bizottság felhivja a járási főszolgabirókat, valamint Zala-Egerszeg és Nagy-Kanizsa rend. tan. városok polgármestereit, hogy az egyenes adók kivetése körüli teendők teljesitésénél a kir. pénzügyigazgatóságot támogassák. az összeirási munkálatok ellenőrzésére hivatott községi előjárókat ebbeli teendőik pontos teljesitésére utasitsák és kellően ellenőrizzék.

Olvastatott a belügyminiszter leirata a Cserencsóczon beszüntetett állami trachoma orvosi állás ujból való rendszeresitése tárgyában tett felterjesztésre. Az alsó-lendvai járásban levő trachomásoknak gyógykezelése céljából további intézkedésig Löbl Ede szigorló orvost rendelte ki.

A közigazgatási bizottság tudomásul vette a pécsi posta- és távirda igazgatóságának átiratát, melyben tudatja, hogy Novánfelállitani kért távirdát az idő szerint egy szabad távirdahivatal hiánya miatt nem létesitheti; azonban a közel jövőben Csákiornya és Zala-Egerszeg között felállitandó uj vezeték létesitése után a novai távirda felfelállitását el fogja rendelni.

Olvastatott és tudomásul vétetett a kereskedelemügyi miniszternek a közigazgatásügyi bizottsághoz intézett leirata, melyben tudatja, hogy a dunántuli h. é. vasuti menetrendek czélszerübb beosztása iránt tett felterjesztésben foglalt kérelemnek a télimenetrendek összeállitása alkalmával nem tehetett eleget, azonban méltányolva a felterjesztésben előadott indokokat, felhivta a magyar állam-vasutak igázgatóságát, hogy a szóban forgó kérdést tanulmány tárgyává téve, azokat legkésőbb a jövő évi nyári menetrend szerkesztése alkalmával vegye figyelembe.

A kir. tanfelügyelő jelentése szerint a miniszter kitüzte az alsó-domborui községi fiu- és leányiskolák államositásának feltételeit olyképen, hogy a község átadja a fiu iskola ingatlanait, a község által fölajánlott 15 ezer frt hozzájárulásával felépitteti a miniszter a leányiskola épületét, a község által befizetendő évi ezer forinttal szemben az oktatás tandijmentes lesz, a kormány pedig ellátja a fiuk és leányok oktatását 1897/8. tanévtől kezdve, fejleszti az iskolákat és dijazza a hitoktatót. — Ugyancsak kitüzte a miniszter Nyirvölgy, Édeskut és Dráva-Óhid községek állami iskolázásának feltételeit is.

Volt Csáktornyán, hol az állami tanitóképző-intézetnek a megyei főorvos által kifogásolt egészségügyi hiányait, melyeket az igazgatótanács már az épület egyéb hiányaival együtt még 1895-ben megállapitott a képezde telkére forditott eddigi csekély összeg fokozásával és az épület kibővitésével együtt; a megfelelő jelentést az igazgatótanács november 7-iki üléséből terjeszti a miniszterhez.

Meglátogatta a járási főszolgabiróval a mura-szilvágyi, mura-szent-kereszti, mura-siklósi állami, illetőleg r. k. iskolákat.

A dekanoveczi és domasinecczi r. k. iskolánál második tanitói állások szervezése végett államsegély elnyerése tárgyában beadott kérvényeket a közigazgatási bizottság a miniszterhez pártolólag terjeszti fel.

Dobossy Elek, Mencsey Károly és Thorday János csáktornyai községi iskolai tanitók dijleveleit a közigazgatási bizottság megerősitette.

A perlaki tanitó-testületnek felebbezését a közigazgatási bizottság ama határozata ellen, melylyel a perlaki áll. elemi iskola tantestületét kötelezte arra, hogy felváltva s az eddigi gyakorlat szerint a növendékeket az istenitiszteletre kisérjék, a miniszter elutasitotta.

A közigazgatási bizottság a beliczai iskolaszéket felhivja, hogy a második tanitói állás betöltése végett a pályázatot felelőség terhe mellett azonnal irja ki.

Kir. tanfelügyelőnek a még mindig nagymérvü iskolamulasztásokról tett jelentéséhez képest felhivatnak az összes járások főszolgabirái, hogy a közigazgatási bizottság 1897. évi 114. számu végzésben foglaltakat az előljáróságokkal szemben a legszigorubban érvényre emeljék; az egyházi főhatóságok pe-

---

az pedig csak szivárvány módjára tündökölt biztatóan, de azért elérhetetlenül, csalfán. És én hittem, hiszem tán még most is, hogy szeretett, de a kérhetetlen sors elválasztotta az utainkat. Engem tovább vezetett, az életkincset pazarló bűvös ifjuság és őt elragadta a kegyetlen halál. Az embereknek ez a legnagyobb ellensége, amely elrabolta őt, elrabolta az örömeit, az én reményeimet pedig megsemmisité.

Elvitte előlem a legvirágzóbb szüzet, nem ismerve irgalmat. Azt mondták, hogy csak álomba szenderült, de ő nem ébredt fel, nem nyitotta fel többé a szemeit jóságos tekintetre, és ajkai sem nyiltak többé sem örömre, sem panaszra.

Ez a kis ibolya-bokréta maradt egyetlen emlékül kedves virágaiból. Hát miért ingerkedett velem akkor ily gonoszul a halál? Szenvedni hagyott, nem hogy az élet ferdeségeit kiegyenlitette volna akkor az én halálommal.

De miért zugolódom?!

Ez tán csak a vég felé közelgő öregségnek, vagy elmult ifjuságomnak egy eltévedt és későn fellobbanó reménysugára?! Mit ér, ha többé vissza nem jő? És mégis oly igen jól esett ez.

No lám, ej, ej, még könny is gyült a szemembe. Hát ezt vajon mi sajtolta ki? Ti rég nem látott fájdalomcsillapitók, hadd morzsollak széjjel benneteket, hagyjatok magamra, tünjetek el, nehogy a feleségem meglásson titeket; szegény nem tudná, hogy mi baj ért engem, hogy könnyezni lát. Még őt is megrikatnám, pedig oktalanul! Igen oktalanul, hiszen mi igaz boldogak voltunk és vagyunk; ő szeretett mindig és szeret még most is, lemondott mindenről, amikor nőmmé lett, ő érezte és éreztette velem, amikor legjobban szenvedtem, hogy boldognak kell lennem, — és az is vagyok, hogy őt birom, mert boldog volt ő, hogy engem birhatott; megismertetett a csalfa emberek között egy szivet, a mely hű maradt és még most is az, mert az ő karjaiban ma is, amikor törődött, öreg vagyok, megpihenhetek, és ott oly édes a pihenés, — miért ne tudnék én ezért felejteni mindent . . mindent! és ajkaim miért ne rebegjenek hálaimát? Egész szivét nekem adta, megkövetelheti hát az egész szivemet is, hiszen az ő szivében nincs hely más számára egy szemernyi sem . . . Miért lenne akkor az enyémben?!

No lám épen közelg! Jókor fojtottam még el felindulásomat.

Mily deli még most is a járása! Igen, előttem az és mindenki előtt. Fürtjeit ifju korában hányszor simitottam hátra, amiért neheztelt reám, mert azt hitte, hogy az ugy jobban áll neki és én azt nem akarom. Azok már most ezüstösen simulnak el még mindég redőtlen, gondatlan homlokára.

Fölém hajol és megölel. Ezt szokta tenni mindég amikor dolgoztam, azelőtt.

Ez a jelenet is emléke a rég elmult időknek. Tükör előtt hajolt a vállaimra és fürtjei nyakamhoz értek. Pedig soh' sem volt hiu, mert megértettem vele, hogy a hiuság a nőnél olyan, mint a gyom, paréj a viruló rózsaszál körül, ha kiirtjuk azt, teljes diszével pompáz a rózsaszál, ha nem, elvész a dudva közt. És ő azóta nem hajolt fölém, haját is lesimitva hordta, csak ma, csak most érinték nyakamat őszülő fürtjei, és az egykori két ifju fő helyett, két agg, de boldog arcz mosolygott négy könnyben uszó szemmel. — Könnyei eredetét alig tudtam megérteni, csak amikor azok a kezem fejére és az ibolya fonnyadt szálaira hullottak. Jóságosan kérő tekintete is az ibolyára tévedt, azután reám. Kérés, és annyi jóság nyilatkozott meg e tekintetben, hogy én reszketni kezdtem, mint a rossz csinyen kapott gyermek. Mennyi önfeláldozás volt ez asszonytól a hallgatás: mindent tudott hát! És e fájdalmat a szivében hordta. És most érezni kezdtem, hogy mily nagyon szerettem őt és szeretem őt, csak őt.

Szótlanul hajtottam félre az ntált virágszálakat és porrá taposva, ölelve csókoltam nőm drága, szép fejét. —

Az emlékeim meg mind elenyésztek szivemben is; el, mintha sohasem lettek volna. És nem is voltak, nem is lehettek, mert az emléket csak a szeretet őrzi; már pedig egy szivet lehet csak igazán szeretni: a hitvesét. —

dig fölkéretnek, hogy a hatóságuk alatti összes iskolaszékeket a közigazgatási bizottság 1895. évi 1757. számu végzésében foglalt intézkedések pontos végrehajtására felhivják.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Erzsébet napja.** Szeretett királynénk nevenapját az idén is megünnepelte Csáktornya polgársága. A 9 órakor megtartott ünnepies istenitiszteleten zsufolásig töltötte meg a közönség a kath. plébániatemplomot, melynek körében ott láttuk az összes tanintézetek ifjuságát tantestületeik vezetése mellett, továbbá a lovassági tisztikar, a szolgabirói hivatal, urodalmi tisztikar, adóhivatal és városi előljáróság képviselőit stb. stb. Az iskolák zászlóik alatt sorakoztak. A szent mise alatt, melyen Mintsek Melchiádes adminisztrátor czellebrált, a tanitóképző ifjusága énekelt. A város középületei ezen a napon föl voltak lobogózva.

— **Megyebizottsági tag választás.** Megválasztatott megyebizottsági tagnak a választó kerületben Horváth Csongor János perlaki kir. járásbiró.

— **Hivatalos látogatás.** Dr. Orosdy Lajos nagy-kanizsai kir. ügyész f. hó 17-én Csáktornyán járt, a hol a kir. járásbiróság fiókbörtönét megvizsgálta.

— **Kinevezés.** A m. kir. állami vasutak igazgatósága Borsos István sósdi állami vasuti főnökhelyettest Bród-Moraveczre állomásfőnöknek nevezte ki.

— **Áthelyezés.** Molnár György felszentelt fiatal lelkészt a zágrábi érsek a draskoveczi plébániához káplani minőségben áthelyezte. Molnárnak Muraközbe való áthelyeztetése fölötti örömünknek adunk kifejezést, mert benne a muraközi lelkészi kar egy hazafias egyénnel szaporodott.

— **Pályázat irnoki állásokra.** Csáktornya nagyközségnél 400 frt évi fizetéssel szabályrendeletileg rendszeresitett két irnoki állásra pályázat hirdettetik. Az első 400 frt fizetéssel s 100 frt lakásbérrel, a második 400 frt fizetéssel javadalmaztatik. A pályázat határideje 1897. deczember 1-je. A kérvények a járás szolgabirói hivatalához nyujtandók be. A választást decz. 2-án ejtik meg Csáktornya községházában.

— **Értesités.** A csáktornyai közs. el. nép. tanitótestületének határozata alapján, a népiskolai könyvtárral egyesitett »Népkönyvtár« a téli honapokban (novembertől februárig) minden vasárnap d. e. 11—12 óráig a t. közönség rendelkezésére áll. Miről a n. é. közönséget azon megjegyzéssel értesitjük, hogy a kik e könyvtárt igénybe venni óhajtják, 2 frtnyi biztositékot s kötetenkint 1 kr. olvasási dijat tartoznak fizetni. — Csáktornyán, 1897. nov. 18-án. — Az igazgatóság.

— **A helybeli alsófoku iparos-tanoncziskola** tanodai bizottsága f. hó 13-án gyülést tartott Szeiverth Antal elnöklete alatt. A gyülés folyamán a bizottság elhatározta, hogy a Mencsey Károly és Thorday János tanitóknak állásukban való megerősittetésök iránt a kormányhoz benyujtott kérvényöket támogatja, s Dobossy Elek tanitó kérvényét is pártolólag terjeszti föl. — Egyben tudomásul veszi elnök jelentését, hogy a számodások és az államsegély elnyerése czéljából összeállitott folyamodvány és mellékletei a kir. tanfölügyelőség utján a magas kormányhoz fölterjesztettek. — A rajz alól fölmentett tanonczok részére szervezett póttanfolyam tanitói állása lemondás folytán megüresedvén, a szabályzat alapján az elnökség a pályázatot nov. 28-ki lejárattal ez állásra kiirja. A pályázat a »Muraköz« cz. helyi lap legközelebbi számában jelenik meg.

— **Pályázat.** A helybeli alsófoku iparos tanoncz-iskolában a rajz alól fölmentett tanonczok részére szervezett póttanfolyam tanitói állása lemondás folytán üresedésbe jött. Fölhivatnak a helybeli különböző foku tanitóintézetek tanerői, hogy a mennyiben erre az állásra reflektálnak, kérvényüket ez ügyben f. hó 28-ig bezárólag alulirotthoz nyujtsák be. Elfoglaltságuk heti két órára terjed ki, óránként évi 40 frt dijazás mellett. Csáktornya, 1897. nov. 18-án. — Szeiverth Antal bizottsági elnök.

— **Halálozás.** Báron Lipót, a helybeli villamos-világitási vállalat igazgatóját sulyos csapás érte, amennyiben édes anyja, özv. Báron Ignáczné, szül. Kasztl Francziska élete 81-ik évében, f. hó 11-én rövid szenvedés után, Csurgón elhunyt. Az elhalt földi maradványait f. hó 14-én d. u. 2 órakor helyezték ugyanott örök nyugalomra. Béke hamvaira!

— **Megczáfolt halálhir.** Lapunk is hozta a nyáron a hirt, hogy Horváth Ferencz alsódomborui segédjegyző fürdés közben a Drávában öngyilkosságot követett el. Ruháit megtalálták a folyó partján, de holtteste sehogy sem akart megkerülni, pedig hozzátartozói erősen keresték, mert legalább tisztességes temetésben óhajtották részesiteni az elveszettet. A napokban azonban fordulat állott be az öngyilkosság történetében, mert Horváth Ferencz nem lett öngyilkos, hanem él és virul Fiuméban, a hol finánczcsapott fel, s a hol most is alkalmazásban van. Mint utólag kiderült, ő házassága elől szökött meg, mert szülei akarata ellenére meg akarták házasitani s a ruhát csak azért rakta a folyó partjaira, hogy hozzátartozóil ezzel félrevezesse s megakadályozza, hogy nyomozzák.

— **Népesedési statisztika.** Születtek: Szalon Jakomin, Sipos Mária, Moharics Vida, Golenko Alajos, Podvezanecz József, Szabó Antal, Kovacsics János, Korpics Alajos, Dvorscsák Péter, Sklepics Magda, Zsindárics János, Bernáth Magda, Hermen János, Csrep Magda, Zrinyi Pál, Csrép Lajos, Zsolnay Sarolta, Démics István, Hunyadi Ilona, Kerznarics Magda, Szabol János, Wrana István, Hajdinyák Magda, Rubel Frigyes, Veszelko József, Mikla József, Wrabecz Magda, Kovacsics István, Bernáth Magda, Medloby Jakab, Friedenthal (—), Kölkedy Ferencz, Fodor Mária, Kollár Jakab, Csrep Anna, Zorcsecz Anna-Schrey Ilona, — Meghaltak: Szóke Sándor (42 n.), Kristofics Mária (8 é.), Tóth Kázmér (58 n.), Zsolnay Sarolta (5 n.), Novák Antal (35 n.), Hajdári István (42 n.), Korpics Amália (8 é.), Ross Lajos (78 é.), Filipár Mathild (35 n.), Gacsál Teréz (14 n.), Szobol Antal (42 n.), Takács Józsefné (42 é.), Fodor Mária (2 n.), Toplek Verona (5 é.), Varga Imre (75 é.), Gjuranecz János (2 h.), Németh Juli (70 é.), Bernáth Magda (43 n.), Korent János (9 h.). — Házasságot kötöttek: Szabó József és Schwarz Anna, Bratkovics Nándor és özv. Petricsek Jánosné.

Ezernyolczszáz negyvennyolcz, a magyar szabadságharcz képes története. Egykoru képek, kitünő kézirások, nevezetes okmányok, kiáltványok, falragaszok, egyéb jellemző nyomtatások, az összes érdekes ereklyék teljes gyüjteménye. Az ezerkétszáz képpel illusztrált mű szövegét az ország legkiválóbb irói, költői, történettudósai irták. — Az egész a maga nemében nagyszerü munka harmincz füzetben jelenik meg. Egy-egy füzet ára 30 kr. — Részletes prospectust, ugyszintén mutatványfüzetet megtekintésre szivesen küld és megrendeléseket felvesz: **Fischel Fülöp (Strausz Sándor) könyvkereskedése Csáktornyán.**

— **A Mátyás Diák** legujabb száma is kétségtelenné teszi, hogy ez idő szerint az összes élczlapok között a Mátyás Diák a legvigabb és legtartalmasabb. Kétszer annyit nyujt ugy szövegben és képekben, mint bármely más vig ujság; azonkivül annyira változatos, hogy szinte csodálatos. Alakjainak eredetisége, adomának sokasága, aktuális közleményeinek tarkasága, talányrovatának gazdasága épen olyan vonzó erőt képez, mint az a husz-harmincz kitünő karrikatura- és adomaillusztráczió, a melyek első rendő rajzolók tollából kerülnek ki. Minden számban egy befejezett vig elbeszélést nyujt. A Mátyás Diák ily körülmények között valóságos családi lap, a melyben a család minden tagja talál neki való, kedves dolgot. A Mátyás Diók egyuttal a legolcsóbb élczlap is, mert előfizetési ára egy negyedévre csak 1 frt 50 kr. A kiadóhivatal (Budapest, Sarkantyus-uteza 3. sz.) szivesen küld mutatványszámot, ha ezirant megkeresik.

A Zoltán-féle csukamájolaj kedvező hatásáról az orvosi kar igen elismerőleg nyilatkozik, mert tudva levő dolog, hogy e készitmény teszi lehetővé es áldásos gyógyszer használatba vételét, s különösen szükséges, hogy meghonosodjék nálunk is az az angol divat, hogy a gyermekeink 2—3 éves korukban csukamájolajat igyanak s ezzel a sok scrophuloticus bántalom kifejlődése meggátolható. A gyermekeket erőteljesé csak e szer neveli.

Késmárky és Illés. Budapesten a leghiresebb czégek egyike, Kossuth Lajos utczai 2 üzlethelyiségét összepontositotta a külön e czélra épült 12-ik szám alatti látványosság számba menő áruházba. Félreértések kikerülése végett megemlitjük, hogy a régi hires »Kerepesi Bazár« nagy raktárhelyiségei továbbra is fenmaradnak, sőt meg is nagyobbitattak.

Szerkesztői üzenet.

Kotor. »Iskolaszék.« Sajnáljuk, hogy a hivatalos pecséttel ellátott, de senki által alá nem irt, egy gyanuba vett s megnevezett egyén ellen erősebb kifejezéseket tartalmazó nyilt levelet egész terjedelmében nem közölhetjük. Nem közölhetjük pedig azért, mert aláirás nélküli levelekkel szemben, még ha hivatalos pecséttel vannak is ellátva, elővigyázóknak kell lennünk. Azt beláthatja a beküldő, hogy a hivatalos pecsét nem vonható felelősségre, mert azt esetleg oly egyén is használhatja, aki nem tartozik az iskolaszékhez. Egész terjedelmében azért sem közölhetjük, mert a lapunkban névtelenül megjelent nyilt levélre adott válaszukban egy egyént neveznek meg mint szerzőt, sőt olyan kifejezésekkel illetik, amelyek lehetetlen hogy egy iskolaszék gyülésének határozatát képezzék. A lapunk mult számában megjelent levél egész általánosságban panaszkodik és senki által alá nem iratott. Következőkép csak ugy találomra ráfogni nem lehet annak a szerzőségét. A nyilatkozatnak az ügy érdemére s a személyeskedéstől ment sorait — feltéve, hogy azok csakugyan a kotori t. iskolaszéktől erednek — ide igtatjuk: »Az iskolaszék egyhangu rosszalását fejezi ki a Nyilt-térben napvilágot látott czikk beküldője felett. Nem akar a felvetett kérdésben polemiába elegyedni, annál kevésbé sem, mert az iskolaszék nem adott okot arra, mit a czikk tartalmaz. A (beküldő) czikke minden alapot nélkülöz.« — A közügy érdekében mindig szivesen adunk minden felszólalásnak helyet, következőleg a védekezésnek is. Azonban ugy a feiszóllalás, valamint a védekezés ment legyen a személyeskedéstől s olyan kifejezésektől, amelyek egy tisztességes lapban nem reprodukálhatók.

Felelős szerkesztő: **MARGITAI JÓZSEF** Segéd-szerkesztő: **ZRINYI KÁROLY.**

Kiadó és laptulajdonos: **FISCHEL FÜLÖP (STRAUSZ SÁNDOR.)**

XIV. tečaj. Vu Čakovcu, 1897. 21-ga novembra Broj 47.

Sve pošiljke se tičuč zadržaja novinah, naj se pošiljaju na me **Margitai Jožefa** urednika vu Čakovec.

Izdateljstvo:
Knjižara Fischel Filipova kam se predplate i obznane pošiljaju.

MEDJIMURJE

nahorvatskom i magjarskom jeziku izlazdeči družtveni znanstveni i povučljivi list za puk

Izlazi svaki tijeden jedenkrat i to: vu svake nedelju.

Predplatna cena je:
Na celo leto . . . . 4 frt
Na pol lela . . . . 2 frt.
Na četvert leta . . . 1 frt.

Pojedini broji koštajé 10 kr

Obznane se poleg pogodbe 1 fal računajú.

Službeni glasnik: »Čakovečke Šparkasse«, »Medjimurske Šparkasse«, »Šparkasse Okolice Čakovca«. i. t. d.

Politički pregled.

Katolička autonomija vu Magjarskoj.

Pred par dnevi se sastal vu Budimpešti kongres katolika, da vzeme vu pretres osnovu autonomije za katolike vu Magjarskoj, što ju je priredila biškupska konferencija. Još se nezna, kakvo će stanovište kongres zavzeti prema osnovi, ali se znade, da niti sami biskupi nisu jednoga mnenja glede načela autonomije, a sa strane nižega svećenstva izbijaju na javu glasovi, koji se odlučno protive bitnim načelima osnove. Treti taktor, svjetovnjaci, ili je sasvim ravnodušan prema nastojanju, da se stvori autonomija katolikah, ili se kreće izmedju skrajnjega konservatizma i skrajnjega radikalizma, Nastojanje magjarskih katolika svećenika i svjetovnjaka, da se autonomija katolika osovi na čvrst temelj ustavnih zakonah, nije novo. Već godine 1848. potaklo se je to pitanje, ali se onda pošlo sa stanovišta, da se država sasvim odèli od cirkve. Hotelo se je, da se previšnje patronatsko pravo podvrgne ministarskoj odgovornosti i da se sve potreboće cirkve i škole pokriju iz poreznih dohodkov. Visoki kler nazrêval je vu tom navalu na interese cirkve i njezinih imanjah. Visoki kler izradil je onda spomenicu, vu kojoj se zahtjeva, da se cirkveni fondovi i imanja, naročito zaklade za uzdržavanje školah, podrede cirkvenoj upravi.

S duge strane tražil je svjetovni elemenat i kuratno svećenstvo, da autonomija utječe na patronatsko pravo krune i na imenovanje dušobriznika, kanonika i biskupa. Pitanje autonomije ostalo je usljed ovih prêčkah nerêšeno. Godine 1870. potaknuli su ga opet barun Eötvös, Deák i primaš Simor, ter je kongres od 20. oktobra 1870. vêčal o autonomiji. I ovdi pokazale su se bitne opréke. Večina bila je zato, da se kruni i državi oduzmu patronatska prava (juši), dočim je manjina bila za demokratiziranje hierarskoga organizma.

Kongres je zaključil, da se nadbiskupi i biskupi imadu imenovati na trojni predlog autonomnog têla, da se katolička naukovna i sveučilištna zaklada oduzmu od državne uprave i podvrgnu autonomiji, ter da njoj se podvrgneju vse škole, koje se uzdržaju iz ovih zaklada. Nj. veličanstvo nije obnašlo, sankcionirati ove zaključke i tak je opet vse ostalo pri starom, s jedinom razlikom, što je minister Trefort godine 1880. imenoval povjerenstvo za nadzor cirkvenih i naukovnih zaklada. Više od 10 godina mirovalo je pitanje, dok nije 17. marciuša 1893. magjarski sabor na dnevi red stavil autonomiju katolikah, ter vladu pozval, da poduzme priprave za rêšenje toga pitanja. Godine 1894. sastal se odbor, da preduzme priprave, koje su eto vu toliko dozrele, da se denes more sastali kongres magjarskih katolikah.

Vu dobro upučenim krugovima Magjarske ne očekuje se velikih uspjeha od kongresa, poglavito zato ne, jer je vu tu stvar, koja se tiče vsih katolika prez razlike, umjetno unešen upliv političke pučke stranke. Razidje li se i ovaj kongres prez uzpjeha, neće tomu kriVi biti niti vlada niti zakonodavno têlo, nego oni elementi, koji su prenesli, vpeljali vu stvar političko strančarstvo. Nijedna ustavna vlada neće dozvoliti, da kongres dira vu ministersku odgovornost, vu patronatsko pravo (juš) krune i vu do vezdašnje zakonite ustanove glede uprave javnih zaklada i srednjih školah.

— Vu palači velikaške hiže vu Budimpešti zestal se je ovih dana kongres magjarskih katolika. Sa svih strana Magjarske došli su dostojanstveniki cirkve i zbirani izastaniki katoličkog pučanstva, medju ovima više velikašah, narodnih zastupnikah, veleposjednika i drugih odličnih predstavnikah javnoga života Magjarske. Nakon službe božje vu sveučilištnoj cirkvi, koju je sa sazivom Duha svetoga odslužil sam kardinal-primas Vasary, odprl je svetčanim govorom primas kongres, izraziv prije svega homagialnim počitanjem najdublju zahvalu Nj. Veličanstvu kralju, koji je blagoizvolil sazvati kongres i ustanoviti mu djelokrug.

Kongres izebral je za tim verifikacionalni odbor, koji će izpitati vjerodajnice i zutra podnesti svoje izvješće, da se uzmogne kongres konstituirati.

— Izaslaniki grčko — katoličke cirkve Vu Magjarskoj večali su vu posebnoj konferenciji o stanovištu, kaj ga imaju zavzeti na prama katoličkoj autonomiji i o načinu, kak imadu da štite interese svoje cirkve. Konferencija složila se vu tom, da će nas-

ZABAVA

Takajše jedno ćudo.

Ima ljudih na toj zemlji, koji izgledaju kak da nebi znali do pet brojiti i kak da bi samo znali pod pisma križke nametati, a ipak imaju šaku na debelom za vuhi.

Ja sam već i sam puno pripoviestih o takovih prefrigancih u Muraközu pisal, pak su moji čtevci mogli čteti kak je Totovečka krava po takovem jednem, Beličkomu dečku pri sv. Križu na sajmu bila prodana, a stari Držanić iz Jurčevca je bil jedan izmed takovih. To se razme, da to nije bilo sada, nego još onda, kad u cielom selu nisu bili dva koji bi čteti i pisati znali.

Ako je on putem išel, tak ga sigurno nitko nebi nagovoril i zaprosil, da nek iedno malo ameriku ili puščanoga praha iznadje, ili nek bude tak dobar, pak nek jedno malo premišljava, kak to biva, da iz zelene trave bielo mlieko postaje, pak zato je onda posve jasno, da ga je gde tko izbilja i za ono držal, za kaj se je svojim držanjem sam izdaval.

Stari Držanić je najme imal tu navadu, da ako ga je tko za bedaka držal, tak je odmah i sam bedaka igral i to tak naravski, da mu nije bilo moći poznati, kak je ovoga prek previdel, te se je onda znal tak držati, kak da neima nikakovoga aduta u svojih kartah, pak je na taj način znal baš onoga za nos voditi koj je mislil, da staroga vodi, kak se je to trem čakovečkim putnikom dogodilo.

Ovi tri putniki iz Čakovca su bili tako zvani »salonski« putniki, kaj nekaj vrlo oličnoga znamenuje, jer oni su jedne nedelje se spravili piešice na put iz Čakovca proti Subotici i onoj okolici, samo da se malo razhode, a pri tom su uzput po krčmah stare bezzazlene ljude bockali i izsmehavali, ktdmu su i one, koji su im putem naproti dohadjali ili koje su dostigli, dražili, stare dedeke i babice, dečke (ali ove pazljivo) i dievojke, te su se strašno veselili nad tim, kak su oni tobože mudrii pametni.

U toj obiesti (prevzetnosti) njim je baš dobro došlo, kad su putem i staroga Držanića dostignuli, koj je baš nekam u drugo selo k staromu svojemu poznancu i kumu na spomenek išel, pak je sad znjimi zajedno putem marširal, a oni su odmah svoje drženje i norca dielanje pri starem nastvili pak su se pričeli opet onak šnjim zabavljati vrieme si kratiti, kak su do sad sdrugimi činili. Pripovedali su mu najme stvari, koje niti su kada bile a niti je moguće, da ikada budu, stari Držanić pak je k-svim tim pripovestjam takovoga obraza delal, kak miesec, kada u žertalku punu vode gledi i se ćudi. ktomu pak se je tak bedastim držal, da su ovi tri putniki za stalno mislili, stari im sad sve vieruje i kad dojde u svoje selo domov, onda bu ove bedastoče, koje mu oni kakti istinita pripećenja sada pripoviedaju, od hiže do hiže nosil i po cielom selu razglašuval, a to je je strašno veselilo.

I sad prične on s hrdjavimi mustači staroga Držanića spitavati, jeli je on već kada kaj o Kafferih (crni puk Afriki) čul.

»Od kave sem već puno put čul« — odgovori stari — »ali o Kafferih ne.«

»Je, tak anda vidite dragi tetec« — veli hrdjavec opet — »Em Kafferi jesu baš kavinski ljudi pak i stanuju u kavinskoj zemlji i od tud imaju svoje ime, kak n. pr Kinezi od kine jer se uviek trape i kine. Ali kak Kaferi kavu dobivaju, toga vi sigurno još niste čuli? Oni najme povaju takove koze i to puno ih, i jer se ove koze

tojati o izboru trojice članova grčko-katoličke vjeroizpovjesti vu veliki kongresni odbor ter će ova trojica raditi da se uzme dovoljan obzir na grčko-katoličku cirkvu.

— Kak nam je žicom javljeno, odputoval je minister — predsjednik barun Bánffy nakon prekvečeranje sjednice ministerskog vĕća odmah vu Beč. Ovom putovanju baruna Bánffyapripisuje se osobita politička važnost. I ako je poznato bilo, da bude barun Bánffy odputoval vu Beč, čim onamo stigne grof Goluchovski iz Mozne, da s njim utanači dispozicije glede sjednicah delegacije, to se ipak ističe, da put baruna Bánffyja stoji vu vuzkom savezu sa dogodjajima vu austrijanskom rajhsratu. koji se vu velike tiču interesa cjelokupne monarkije. Baron će Bánffy moći ovom sgodom najizdašnije podkrepiti izjave ministra baruna Jósike i Lukácsa ne samo vu ime kabineta i večine parlamenta magjarskoga, nego i s ozivom na jednodušno mnenje Magjarske.

Za boravka baruna Bánffyja vu Beču ustanovit će se i tekst prestolnog govora, kojim će osloviti Nj. Veličanstvo delegacije. Očekuje se, da će Nj. Veličanstvo ovom sgodom dati najumirljivije izjave o izvanjskom položaju monarkije. Već 20. ovoga meseca sastajo se odbor za izvanjske poslove, ter će minister grof Goluchovski držati ekspozé o vanjskoj politiki monarkije. Ne ima dvojbe, da će odbor ovom sgodom izjaviti svoje povjerenje ministru izvanjskih poslov i prijeti njegove predloge.

Delegacije. Kak smo obaveščeni, primilo je Njegovo Veličanstvo ministra-predsjednika baruna Bánffyja vu posebnoj audenciji. Poslje toga vĕčal je barun Bánffi sa ministrom izvanjskih poslov, grofom Goluchovskim, o dispozicijama za razprave delegacijah. Koliko je do vezda poznato, sastati će se odbor za izvanjske poslove, kak smo već javili, već 20. ovoga mjeseca, ter će saslušati eksposé grofa Goluchovskoga i primiti proračun ministarstva izvanjskih poslov. Izvjestiteljem biti će i ovoga ljeta s magjarske strane dr. Maks Falk. Magjarski delegacijoni odbor za vojsko započeti će svoja vĕćanja vu pondĕljek 22. novembra. Vu savezu s tim stoji magjarski državni proračun, o kojem je minister Lukács izvestil Njegovo Veličanstvo, ter će se magjarskomu saboru stopram onda predložiti, kad bude zajednički proračun vu delegacijama prijeti, da se tak more vpeljati vu njem prinos k zajedničkim troškovima, koji odpada na zemlje magjarske krune.

Vu političkim krugovima smatra se audiencija. što ju je imal barun Bánffy kod Njegovog Veličanstva, osobito važnim dojajem. Nj. je Veličanstvo vanredno milostivim načĕinom primilo baruna Bánffyja ter izrazilo nadu, da će se izravnati pojavivše se nesuglasice izmedju obedva kabineta.

KAJ JE NOVOGA?

Kongres magjarskih katolikah.

Još nije ni bilo meritorne sesije kongresa magjarskih katolika, a već su se kotrigi kongresa razdvojili vu dva protinička tabora, koji se budu oštro borili za svoje posebne nazore o autonomiji. Jednoj stranki na čelu stoji grof Albert Apponyi i traži, da se na temelju kraljevskoga odpisa ima izraditi pozitivni elaborat za autonomiju. Na čelu druge stranke je grof Ferdinand Zichy, koji želi, da se izhodi penovna izjava kraljeva i to putem molbe, što bi ju kongres imel podastrĕti kruni. Prošlih dana držale su se vu Budimpešti konferenciie vsake fele skupina kongresa, a kardinal primas Vaszary pozval je na dogovor najodlučnije članove kongresa. Konferencija je zaključila, da se kongresnom odboru dade nalog, neka vu elaboratu ustanovi agende kongresa na temelju previšnjeg seskripta. I grof Apponyi sazval je konferenciju, ter je na istoj izbila na javu gore spomenuta opreka nazor, pak je grof Ferdo Zichy. koji je predložil, neka se Nj. Veličanstvu podnese preponizna adresa i vu njoj izjave želje magjarskih katolikah, otišel je iz sesije, pokehdob je previdel, da je vu manjini.

Vu Sobotu konstituiral se je kongres, izabravši svjetovnim svojim predsjednikom jednoglasno grofa Julia Szapáryja Stranačke opreke (prĕćke), koje su nastale izmedju načelnog shvaćanja članova kongresa, izbile su na javu već prigodom izbora bilježnika iz kruga svećeničkog. Katolička pučka i Apponyijeva stranka iztakle su vsaka za se posebnoga kandidala;večina glasova (volumov) zapala je kandidata katoličke pučke stranke, što ova drži dobrim znamenjem za budući svoj rad. No već na koncu sesije prigodom izbora kongresnog odbora poražena je podpuno, jer je predrla listina kandidata umjerene Apponyijeve stranke. Grof Szapáry vu svojem nastupnom govoru rĕćito je zagovaral autonomiju katolika vu Magjarskoj i opravdanost njihovih težnja, ter je pozval članove kongresa na složen i ustrajan rad.

Grčko- katolički Rumunji proteštiraju proti kongresu.

Odlikovanje.

Njegovo Veličanstvo blagoizvoljelo je dozvoliti, da Njezina kr. Visost kraljevnavdovica nadvojvodkinja Štefanija smije primiti i nositi podeljeni njoj ruski red svete Katarine vu briljantima.

Četiri promocije sub auspiciis regis.

Vu svetčanoj palači magjarske akademije znanosti promovirana su včera četri dijaki pudimpeštanskog sveučilišta sub auspiciis regis na čast doktorsku i to: grof Ferencz Vigyázó i Ignac Csávossy za doktore prava, a Béla Fenyvessy i Vilim Roth, za doktore sveukupnog lĕčničtva. K svetčanosti sabralo se vnogo odlična občinstva i sveučilištnih gradjana. Njegovo Veličanstvo zastupal je kod ove svetčanosti državni tajnik Mihaljo Žilinski.

— Promocija sub auspiciis regis. Na kološvarskom sveučilištu pred par dnevi je Jožef Ferencz mlajši, sin grčko-katoličkog vladike, promoviran sub auspiciis regis na čast doktora prava. Vu ime Nj. Veličanstva interveniral je državni tajnik Žilinski, koji je mladoga doktora pozdravil zanosnim domoljubnim govorom.

Vu budimpešti. 16. novembra.

Zajednički proračun izkazuje ove svote: Potreba: Ministerstvo rata (tabora) 54,756.000

---

samo od kavinskih grmov hrane, zato im onda iz jednog cecka curi bielo mlieko kak snieg, a iz drugova crna kava kak vuglen ili tinte. Kafferi pak nose okolo vrata na špagovini privezanu svaki po jednu šalicu, pak ako su žedni, samo podoje kozu, zmešaju bielo sa crnim poleg volje, a ktomu je ta pitava još kipuće vruća, jer u kavinskoj zemlji sunce prekomierno vruće svieti, a tko onda još tu kozu i malo vĕekne, tak ona odmah ododzad spusti i cukora u tu kavu, za da nebude žuhka. No pak jeli to nije čudo?«

»Ft« — odgovori stari Držanić i spuca sprsti; »To bi bilo fino, da i mi takove kavinske koze imamo, na babicah. koje rado zapečkom kavu piju nam i onak nemanjka, samo da još imamo takove koze, onda bi se mogla pri svakoj hiži po tri i četiri krat na dan kava s puno cukora piti.«

U tom je i on s splavimi mustaći već svoju pripovest zmislil, pak je i on pričel pripoviedati staromu Držaniću, da Čakovčanci hoću svoju farnu cirkvu skupa s turnom u Ameriku na izložbu poslati, jer je iz svoje znamenitosti i starine po cielom svietu na glasu. Već je sve u kište zapakuvano i leži na pijacu po dugovački, i zvonar je skupa spakovani, jer on se nije hotel od svojih zvonov oddružiti, a tam prek morja i onak bez njega nebi nitko zvoni znal zvoniti, jer koga ovi zvoni nepoznaju, njemu niti glas od sebe nedaju, pak makar bi tri dni za vuže vlekel. Sad samo još na pašuš iz Egerszega čekaju i onda odmah pričme putovanje. Iza toga pak su si Čakovčanci napravili ne istom miestu iz papira cirkvu sturnom, baš takovu, kakova je i ova prveša bila, jer drugač mnogi, kad bi iz Štrigove iz zajma domov išli, jer tam dobro vino raste, nebi niti svojega Čakovca prepoznati mogli, pak bi zabludili i kam drugam, miesto domov otišli.«

»Ft« — veli opet stari Držanić — »to si nebi bil mislil, da zvonar ima tak rad svoje zvone, da se je znjimi skup dal u kište zapakuvati!«

I sad je naravski nastal grohotan smieh nad Držanićevom lahkoviernostjum, te je sad i najmladji izmed njih, čija britva je još uviek bila svetla i nerabljena, pričel svojim pripovedanjem, kak u Kinezkoj grade željeznicu gore vzrak, koja bude išla do miesеca.

»Stvar je posve jednostavna« — veli — »a ipak za čuditi se..«

»Tu vam je nekakov miernik Győrkös, ako ste o njem već kaj čuli, balone u stanovitoj daleĉini jednoga od drugoga postavil, a da budu čvrsto stali i da je vietar neodnese, je svakogas jednom mačkom na oblok pričvrstil. kak je n. pr. preložki brod u dravu pričvršćeni i ovak su ovi baloni jedan od drugoga sve više i više bili nameščeni, te su po njih od njegoga do drugoga tračnice pometane, a jedan najveći balon, strašen grolduš, on vleče vagone u miesec. Da pak budu onda mogli opet natrag na zemlju se vratiti, je u miesecu jedan veliki kamenolom (Kőbánya). Iz ovoga obterete kamenjem nekoliko vagonah, dok taj trh balona sa svim, kaj je na njem, pod njim i okolo njega liepo stiha dole potegne i onda samo ide po tračnicah dole proti zemlji tak liepo, jednako i mirno, da nemože liepše iti, a kad dojde na zemlju, onda samo kamenje zprazna, vlak postane lahak i balon ga opet vleče gore u miesec. No, pak jeli to nije ćudo?«

»Ft« napravi opet stari Držanić i zapita: »A kaj pak kinezi dielaju stolikem mie-

for.; ministerstvo financijah 199.307 for.; penzije 1,946.900 for.; računarska kontrola 137.458 for.; ukupna potreba 161,182.325 forinti.

Pokriće forinti 2,799.277, ostaje čista potreba 156,385.648. Odbiv od toga višak dohodka na carini 53,598.000 forinti, ostaje čista potreba 104,786.858. od toga se na terh magjarskog državnog imanja imaju odbiti 2 postotka, ili 2,095.737 for., a od ostatka odpada 71,883.784 na Austriju a C0,807.336 na magjarsku.

Izvanredna potreba za vojsku vu Bosnoj i Hercegovini iznaša 3,529.000, pokriče 40.000 for. Od ostatka odpada na Austriju 2,393.454, na Magjarsku 1,095.564 for.

Jeden danski kralj o dvoboju.

Bilo je godine 1611. kad je švedski kralj Karlo IX. sbog nekih razmiribi o medji dosta neprestojnim pismom izezval danskog kralja Kristiana IV. na kaj mu ovaj ovak odgovoril: »Mi kralji vu Danskoj dajemo na zvanje tebi kralju vu Švedskoj, da nam je jeden trubentaš izručil tvoj grdi list. Po tom opažamo, da još nisu prešli pěsji dani, koji sa svom svojom silom još djeluje vu tvojih moždjanih. Dvoboj (duel) kojega nam nudjaš. pričinja nam se jako směšnim; bilo bi bolje po te, da se skriješ za vručom pećjum, nego li da se s nama biješ. Tebi je potreben dober doktor, da ti postavi vu red moždjane. Sram te bilo bedak stari! Ovo je naš odgovor. Dano vu našem gradu Kalmaru 14. augustuša 1611.« — Ovak je jeden danski kralj mislil o dvoboju vu 17. věku. Drugač, ali nerazborito, misli vu 19. věku tak zvani »vitézi od boljeg čučenja časti.«

Kak se širi London?

Vu glavnom gradu Englezke sagradjeno je posljednih 12 mjesecih 14.590 novih hižah. London broji vezda 767.679 hižah. Vu tom broju nisu uračunate cirkve, javni uredi i spodobne sgrade, nego samo nastanjene hiže.

Kroz hipnosu dobila govor.

Vu Madridu pripetil se je rědki slučaj. godine 1895. onémila je jedna gospodja, zaradi oštre živčane zimice, ter je akoprem su doktori vse moguće poduzeli, ostala je něma. Ona je došla ovih dnevov na kliniku, profesora Herreroa, koji je včinil na njoj samo jednu próbu sa hipnozom, ter napravil čudo — hipnolizovana gospodja je progovorila i zadržala dalje dal govora.

Najdugša brada.

Najdugšu bradu na svetu ima jeden rudnički delavec (težak) vu Vandnenen vu Francezkoj. Rodjen je 1826. ljeta. Vu 14 ljetu imel je taj čovjek, kakti mladić gustu punu bradu, dugo 15 cm., a vezda je duga 3 metra i 32 cm. Na španciranju nosi taj čudaković bradu pod rukom poput starih rimskih senatora. Vu zimi ovije ju okolo vrata pak ju nosi kak gospe tak zvanu »boa.« Čovjek taj visok je 169 sentim., anda brada mu je dva put dugša od njega.

Nekaj za kratek čas.

Zabava veselim i batrivenje žalostnim. Priredil Glád Ferencz školnik. Izdanje tiskare Fischel Filipa (Strausz Šandor), *cěna 50 kr.* Vu maloj ovoj knjižici sabrano je vnogo šale i dosjetke, pak se za fal cěnu, kaj košta, — more vsakomu osobito preporučiti.

Knjižara i štamparija

Strausz Šandora

Čakovec.

Nekaj za kratek čas.

Zgodan odgovor.

Muž: (srdito): »Ja sam moral strašno bedast biti, kad sam se ženil.«

Žena: »I ja mislim — ar bedaki imaju najvekšu sreću.«

Diplomacija i kuhnja.

Prijateljica: »A kaj si ti vezda delala vu oštariji¿«

Zaručnica: »Bila sam ti, draga prijateljica, mititi oštarijaša, reka daje prije ženitbe mojemu zaručniku najhujše hrane.«

Prekinut govor.

Na nekoj pučkoj skupščini stupil je mlad govornik na govornicu i zaviknul je: »Gospodno, ja stojim na tlu slobode.«

»Nije istina.« prekinul ga mirno šoštar. vi stojite na mojih cipelah, koje još niste platili!«

Naše služavke.

»Meni se čini, Dora, da ste vi kupili opravu, kak je god moja?«

»Istina je, milostivna gospodja, ali ja sam ju odmah platila.«

Vu škripcu.

Frajlica: »Mislite li vi zbilja ozbilno, gospon lajtnand.«?

Lajtnand: »Ali frajlica, kad čovjek ima deset jezer duga, onda se nemre šaliti sa takovom partijom.«

Izgovor.

Plebanoš: »Gospa suseda, vi ste se denes opet za vrěme mojega prodeštva razgovarjali!«

Gospa: »Vi se vkanjujete, gospon plebanoš, jer ja sam navadna govoriti kad spavam.«

Pozna ga.

Pisar; »Na moju dušu. Minka, vi ste najlepša kelnerica vu Čakovcu!«

Kelnerica: »O vi smerpeči šmajhler... bržčas opet nemate peneze!«

Na egzamenu.

Profesor: »Uzmimo n. pr. jeden lopov napadne vas, i hoće vas orobiti, kaj bi to bilo?«

Sloboden.

Gospa: »o fijaker, je ste li vi slobodni¿«

Fijaker: »Jesem, gospa, pred tremi tjedni. vumrla mi je žena.«

Opravdano.

Kuharica: (koja je pozvala svog ljubovnika vu pivaru): »Vidiš Janoš, moj gazda navěk veli, da gradjanstvo (purgari) zdržavaju soldačtvo. Je, vuslužbi; ali gdo ih zderžava izvan službe, nego mi kuharice!«

Mora si znati pomoći.

Doktor: »Ali kumica, kaj vi to delate? Ja sam vam rekel, da mu daste vašemu mužu vsaku vuru dva prahe!«

Mužača: »Znaju, gospon doktor, moj stari nije mogel vzeti prahe tak, pak kad nisem imela hoštije, morala sam prahe nasipati na knedline!«

Glád Ferencz.

---

sećnim kamenjem, koje im od svakoga vlaka iz mieseca dole ostane?

Iz njega grade nornice za miesečnjake« odgovori golobradec.

»Moguć, moguće« — odgovori Držanić i kimne glavom — »akoprem je to vrlo čudnovato, ali ipak more biti; jer čudačinah ima navek i posvud, i baš sad dojdemo u liepi drvored, koj vodi k svetomu Križu, tam stoji jedna liepa kapela, i tam se je pri toj kapeli pred nekolikemi tjedni jedno veliko čudo dogodilo, jeli mi hoćete vierovati ili ne.«

Na to se ova tri gospona grohotom nasmiju i vele, da oni kakti prosvietleni ljudi na takova čuda nevieruju, izvan da bi je sami svojimi oči videli. Zajedno zapitaju staroga, jeli se taj cudačin nebi opet mogel dogoditi. za da ga oni vide i kaj je to za čudo bilo.

»Ah dakako, nego kaj« — odgovori potmajno požmrkavajuć stari Držanić — »nego kaj, da se more opet dogoditi! Ali vi se morate tam u kapeli u klecalo pokleknuti i jako vruće moliti, da vam presveto križno drevo bude u vašoj nevolji na pomoć. Je, je, i vam more još pomoženo biti, ako ste križnoga dreva milošče vriedni i nesmete ufanje zgubiti; jer morate znati, da je u toj kapeli prije nekoliko tjednih jedan pametan postal, koj je bil skoro tak bedast kak ste i vi!«

Komu je sad dosta bilo i tko nije više za čudačine pital, nego je pri prvom križanju na pievo otišel, a Držanića pustil jednako svojim putem samoga oditi, to su bili naši tri čakovečki »salonski« putniki.

Nikakova umietnost.

Kad su se jednoć u stanovitom društvu spominali o velikoj umietnosti glasovitoga malara Munkácsi-a, rekel je netko, da on jednim potezom svojim pimzlom more iz smejućeg lica jednog dieteta načiniti plačuče.

»Puf!« — odgovori drugi — »to ja načinim z metlinim držalom.«

Em. Kollay.

Nyilttér.*

E rovat alatt közlöttekért sem alaki, sem tartalmi tekintetben nem vállal felelősséget a *Szerk.*

Báli selyemszöveteket 35 krtól 14 frt 65 krig méterenként — valamint fekete, fehér, színes *Henneberg-selyem* 35 krtól 14 frt 65 krig méterenként sima, csikos, koczkázott, mintázott, damaszt sat. (mint egy 240 különböző minőség, 2000 szín és mintázatban sat.) a megrendelt áru postabér és vámmentesen a házhoz szállítva, mintákat postafordultával küld: **Henneberg G.** (cs. és kir. udvari szállító) **selyemgyára Zürichben.** — Svájczba czimzett levelekre 10 kros, levelező lapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven irt megrendelések pontosan elintéztetnek. 4

Hirdetések.

1019/vh. szám 1897.

Árverési hirdetmény.

Alulirott bir. végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhirré teszi, hogy a perlaki kir. járásbiróság 1897. évi 4232/p. 97. számu végzése következtében Wollák Rezső csáktornyai ügyvéd által képviselt a csáktornyai takarékpénztár javára Bihár Antal és Goszánits György m.-királyi lakosok ellen 165 frt s jár. erejéig 1897. évi julius hó 22-én foganatositott kielégités végrehajtás utján lefoglalt és 700 frtra becsült 2 kanczaló és 1 csikóból álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a perlaki kir. jbiróság 6063/p. 1897. sz. végzése folytán 165 frt tőkekövetelés, ennek 1892. évi január hó 25. napjától járó 8% kamatai és eddig összesen 80 frt 39 krban biróilag már megállapitott költségek erejéig a helyszinén, vagyis M.-Királyon leendő eszközlésére

1897. évi novemb. hó 27. napjának délelőtti 10 órája

határidőül kitüzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet igérőnek becsáron alul is el fognak adatni. 901

Kelt Perlakon, 1897. évi nov. hó 13-án.

Stern Frigyes,
kir. birósági végrehajtó.

The Continental Bodega Company.
Valódi hamisitatlan külföldi borok
·Portbor·
·Sherry·
·Madeira·
·Marsala·
·Malaga·
Tarragona s. a.
Legjobb bevásárlási forrása
Raktár:
Stráhia Testvérek
uraknál
Csáktornyán.
814 18—20

Köhögés

rekedtség és **elnyálkásodás** ellen a legjobb hatásu szer a **RÉTHY**-féle

pemetefű-czukorka

mely ezen bajokat gyorsan megszünteti, kapható minden gyógyszertárban. Egy doboz ára **30 kr.** 5 dobozzal **1 frt 50 krért** bérmentve küld

RÉTHY BÉLA
gyógyszerész Békés-Csabán

Csak akkor valódi, ha minden doboz fenekén aláirásom látható.

870 8—10

Kőszén eladás!

Jó minőségü

⚒ kőszenet ⚒

ajánl

Métermázsánként	***60 kr.***	
10 Métermázsán felül	***55***	„
25 „	„	***52*** „

a helybeli raktárból átvéve

Gráner testvérek

899 2—6 Csáktornyán.

Cs. kir. szab. déli vaspálya-társaság magyar vonalainak üzleti gazgatósága
BUDAPESTEN.

4621/P. sz.

A cs. kir. szab. déli vaspálya-társaság magyar vonalai mentén levő fakereskedők felkéretnek, hogy pályafentartási szükségletünk fedezése czéljából, az általuk szállitható mindennemü fanemükről szóló árjegyzékeiket 1897 évi decz. hó 15-éig a cs. kir. szab. déli vaspálya-társaság üzletigazgatóságához (Budapest, I. kerület Mészáros utcza 17. szám II. emelet, pályafentartási osztály) benyujtani sziveskedjenek.

Megjegyeztetik, hogy az árjegyzék méter mértékben állitandó fel és hogy az egységárak franco déli vasuti állomás értendők.

Budapest, 1897. november 15-én.

902 1—1 ***Az üzletigazgatóság.***

RICHTER-féle HORGONY-PAIN-EXPELLER

Linimentum Capsici compos.

Ezen hirneves háziszer ellentállt az idő megpróbálásának, mert már több mint 27 év óta megbizható, **fájdalomcsillapitó bedörzsölésként alkalmaztatik köszvénynél, csúznál, tagszaggatásnál és meghüléseknél** és az orvosok által bedörzsölésekre is mindig gyakrabban rendeltetik. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyakorta Horgony-Liniment elnevezés alatt, nem titkos szer, hanem **igazi népszerü háziszer**, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegenkénti árban majdnem minden gyógyszertárban készletben van; **főraktár: Török József** gyógyszerésznél **Budapesten.** Bevásárlás alkalmával igen óvatosak legyünk, mert több kisebbértekü utánzat van forgalomban. **Ki nem akar megkárosodni**, az minden egyes üveget „**Horgony**“ védjegy és Richter czégjegyzés nélkül mint **nem valódit** utasitsa vissza.

RICHTER F. AD. és TSA., csász. és kir. udvari szállitók, **RUDOLSTADT** (Thüringia).

843 3—37

ORSZÁGOS HIRLAP

Főszerkesztő:
MIKSZÁTH KÁLMÁN.

POLITIKAI
ÉS
TÁRSADALMI NAPILAP.

Felelős szerkesztő:
LIPCSEY ÁDÁM.

November 20-án jelent meg az Országos Hirlap első száma.

A magyar politikai és társadalmi közélet negyven előkelő féfia alapitotta oly módon, hogy ez a lap **függetlenségét** minden irányban állandóan megőrizhesse.

Anyagilag és szellemileg szolidul. jól fundált, erős, igaz magyar lap, mely egyetlen párt szolgálatában sem áll; a kormánytól független; nincs egyes vállalkozó kezében, tehát nem követ és nem követhet egyéni czélt, üzleti érdekeket.

Egyetlen ura van, az **igazság.**

Tárgyilagos, komoly birálatának tere a közélet egész mezeje s annak minden szereplője.

Modora, hangja erős, de nem durva. Izléstelenség, személyeskedés belőle egyszersmindenkorra számüzve van.

A szerencsés és nagy nemzetközi jelentőségü helyzetbe jutott, modern Magyarország haladásának utja a **szabadelvüségnek fokozatos fejlesztése** a nemzeti közvéleményben, alapja és czélja a **magyarság faji megerősitése.**

Ennek a nagyszerü, legfőbb nemzeti föladatnak s az a körül forrongó küzdelmeknek munkára harczra kész bajnoka az Országos Hirlap.

Valódi magyar szellemének, tisztességes hangjának, magas irodalmi szinvonalának eleve biztositéka az a körülmény, hogy az Országos Hirlap főszerkesztője

MIKSZÁTH KÁLMÁN.

Felelős szerkesztő: **Lipcsey Ádám.**

A lap belső dolgozótársai: **Kálnoki Izidor** segédszerkesztő. **dr. Pap Dávid, Keszler József, Lovassy Andor, Papp Dániel, Mérai Horváth Károly, Kabos Ede, dr. Guthy Soma, Lendvay Sándor, Reiniger Simon, dr. Molnár Géza, Lakatos Sándor, Stojánovics Jenő, Hegyi Ödön, Fodor Oszkár, dr. Haller Károly** s'b.

Az Országos Hirlap levelezőket tart az ország minden részében. Kivétel nélkül minden nagyobb városban, azonkivül a külső országok metropolisaiban, ugy hogy minden nevezetes eseményről gyors, kimeritő tudósitásokat közölhet.

Mikszáth Kálmán az Országos Hirlap minden egyes számába fog irni, s körülötte lesz a legjelesebb tárczairók egész gárdája. A lap belső dolgozótársain kivül tárczákat irnak: **Tömörkény, Vámbéry Ármin, Ágai Adolf, Kozma Andor, Marczali Henrik, Homo (Pollák illés), Junius, Gárdonyi Géza, Sebestyén Gyula, Sz. Nogáll Janka, Beöthy Zsolt, Kálnay László, Szabó Endre, Kazár Emil, Vértesi Arnold** stb.

A **Közgazdasági rovat** is a legtartalmasabb lesz. Dr. **Pap** Dávid jeles közgazdasági iró intézi a lapnak ezt a részét, a közgazdasági rovatot **Lendvay** Sándor vezeti. A tőzsdéről **Keszler** József ir naponkint élénk szingazdag tollával tájékoztató képet, hétről-hétre összefoglaló kritikai szemlét. **Mezőgazgasági** rovatunkat a rendes közleményein kivül főleg tartalmassá teszi **Miklós** Ödön, gazdag tapasztalataival és széles látkörével. Az erdőgazdaság köréből **Bedő** Alberttől leszünk szerencsések hozni czikkeket. Ezen felül dr. **Bamberger** Béla, **György** Endre és **Szabó** Jenő, mind a hárman elismert tekintélyü szakférfiak gazdagitják lapunkat közgazdasági közleményekkel.

A jeles erőkre bizott szakrovatokon kivül kedves és vonzó olvasmány is bőven lesz az **Országos Hirlap**-ban. A **Mindenféle** rovatában az olvasó meg fogja találni az érdekességek egész halmazát. Tömérdek kedves és pikáns apróságok idegen országok társadalmából, szintugy jelentősebb tudnivalók a külföld tudományos mozgalmaiból, számtalan komoly és derüs epizodja a közéletnek, kikapott szines részletek a nagy események kulisszái mögül: megannyi vonzó ujdonság, amely nem szenzációja bár a napnak, mindenkor friss és kellemes olvasmány.

Végül, elhagyva számtalan apró rovatot, szolunk a **Regénytárról.** Gondoskodva megválogatjuk a világirodalomból a legszebbeket s művészi forditásban adjuk közzé. Legelső regényünk egy friss, bájos külföldi munka: a **„Róka-ut,"** mely az egész világon nagy feltünést keltett, Ezt követi **Mikszáth Kálmán**-nak **„Az uj Zrínyiász"** czimü hosszabb szatirikus politikai rajza.

Az **Országos Hirlap ez** évi **november 20-tól kezdve jelenik meg naponkint, ünnep- és vasárnapokat követő napon is.**

Az ORSZÁGOS HIRLAP előfizetési ára:

Egy évre 14 frt. Félévre 7 frt. Negyedévre 3 frt 50 kr. Egy hóra 1 frt 20 kr.

Az előfizetési pénzek (legczélszerübben postautalványon) a kiadóhivatalba **(Budapest, VIII., József-körut 65)** küldendők. **Előfizetéseket ezenkivül elfogad minden postahivatal, könyvkereskedés és ujságelárusitó.**

Az ORSZÁGOS HIRLAP
kiadóhivatala
Budapest, VIII., József-körut 65.

900 1—1

Nyomatott Fischel Fülöp (Strausz Sándor) gyorssajtóján Csáktornyán.